

BOS ALKEMADE ARCHITECTEN

SPIONKOPSTRAAT



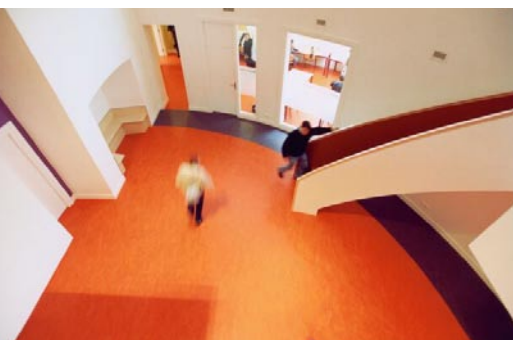


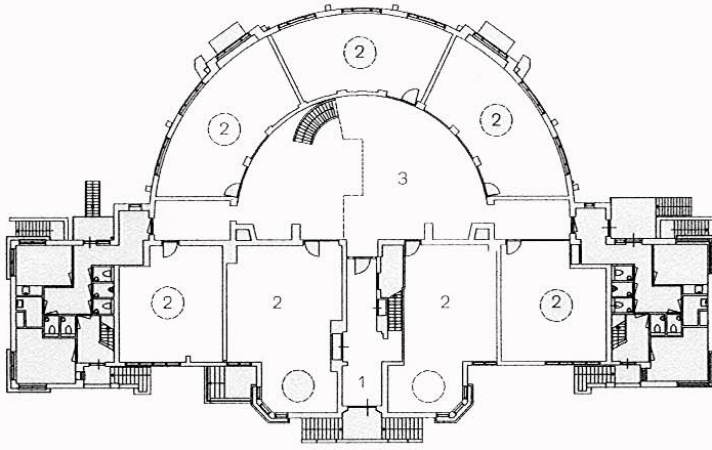
HET BEGIN.

Rond 1925 werden in Den Haag ten behoeve van "de arbeidende klasse" dertien badhuizen opgericht, waarvan die aan de Spionkopstraat er één is. Dit rijksmonument uit 1923, stond al jaren leeg voordat de particuliere ontwikkelaar K. Hol het pand kocht met de vaste overtuiging dat dit bijzondere pand, mits goed opgeknapt, zeker huurders zou trekken. Dit opknappen betekende wel een geheel nieuw inbouwpakket. Bij een vorige casco-restauratie was het volledige interieur helaas gesloopt. Wandtegelwerk, vloerafwerking, alle technische installaties, binnenmuren, alles was verwijderd. Tabula rasa.

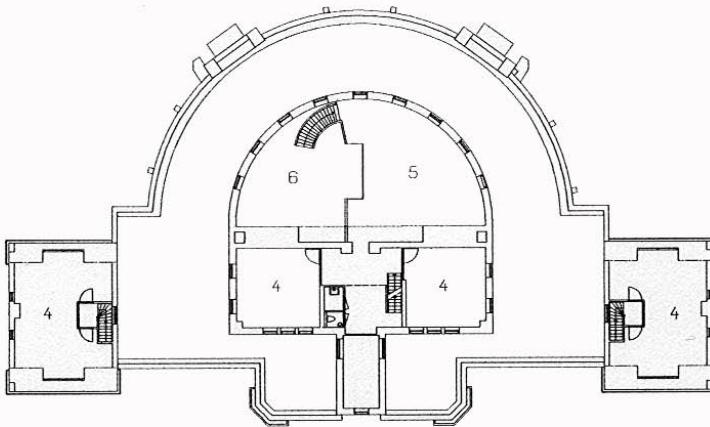
HET PROGRAMMA

Het programma van eisen bestond primair uit de wens om elke vierkante meter in het gebouw verhuurbaar te maken. Dit lijkt een voor de hand liggende eis, maar voor een sluitende exploitatie van moeilijke monumenten vaak van levensbelang. Dit hield in dat ook de lage bergzolders en de twee beheerderwoningen bruikbaar gemaakt moesten worden. De eigenaar stelde als tweede eis dat het symmetrische gebouw in twee delen verhuurd moest kunnen worden. De centrale koepelruimte stond dit echter in de weg. Immers de opdeling van deze ruimte zou een architectonisch monstroom opleveren. Nog voordat deze plannen klaar waren meldde zich de directie van de naastgelegen school met de vraag of het gebouw niet geschikt gemaakt kon worden als dependance met 7 klaslokalen en diverse nevenruimten. Dit werd in het ontwerp meegenomen maar de bovenstaande eisen bleven gehandhaafd.

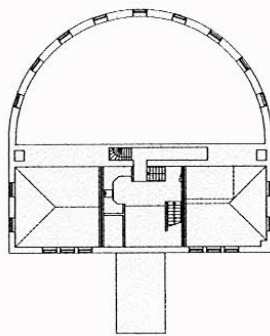




BEL ETAGE



EERSTE VERDIEPING

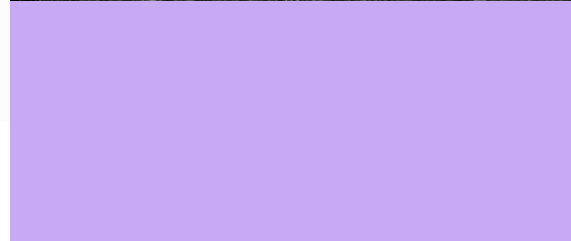


TWEDE VERDIEPING



KOEPELVERDIEPING

1. ENTREE
2. KLASLOKAAL
3. CENTRALE HAL
4. KANTOORRUIMTE
5. ENTRESOL
6. VIDE





DE STRATEGIE.

Als oplossing voor het opdelen van de koepelruimte is een entresol geïntroduceerd waarlangs een opdeling wel kan plaatsvinden. De ruimtelijke werking van de koepel gaat hierdoor niet verloren. (fig. 1) Als bijkomend voordeel voor de opdrachtgever werd het verhuurbaar oppervlak hierdoor vergroot. De schoolleiding vond deze ruimte zeer geschikt als pauzeruimte voor het lerarenkorps. Een tweede ingreep betrof het veranderen van de bergzolders in kantoorruimten. De lage bergzolders werden ontdaan van hun plafonds en vervolgens schuin naar het schilddak afgetimmerd. (fig. 2) Hierdoor kregen de twee kantoren een aantrekkelijke tentdakvormige binnenruimte. Door een kleine opening te maken naar de entresol zijn ze op een vanzelfsprekende manier verbonden met de rest van de ruimten. Een aparte trap die uitkomt bij de hoofdentree geeft zelfs de mogelijkheid om deze kantoren apart te verhuren. De toevoeging van een toilet en een pantry op een insteekverdieping en het bereikbaar maken van de lantaarnverdieping maakt de verhuurbaarheid nog groter.

DE AANPAK.

Met de schoolleiding is lang gepraat over de klaslokalen. Het zodanig opdelen van het gebouw dat de koepelruimte intact bleef was voor alle partijen favoriet. Dit hield echter wel in dat drie lokalen een gebogen plattegrond kregen en twee lokalen een lobvormige annex. Uiteindelijk zijn, om de directie te overtuigen, de afmetingen van de lokalen in het werk op de grond afgetekend en is er schoolmeubilair geplaatst. Toen bleek de vorm van de lokalen zeer bruikbaar. De gebogen lokalen waren aantrekkelijk voor praktijkonderwijs en de bijruimten waren een verruiming van de plattegrond in plaats van een verwarring. Wel is de daglichttoetreding verbeterd met de plaatsing van grote lichtkoepels. Om te voorkomen dat allerlei ruimten verborgen kwamen te liggen, is de "leesbaarheid" van het gebouw verbeterd door bij de entree de tussenvloer voor een deel te verwijderen. Een getoogde opening en verborgen vensters kwamen nu in het zicht. Door de opeenvolgende doorzichten is nu in één blik de ruimtelijke organisatie duidelijk vanaf de begane grond tot aan de lantaarnverdieping. (fig. 3)



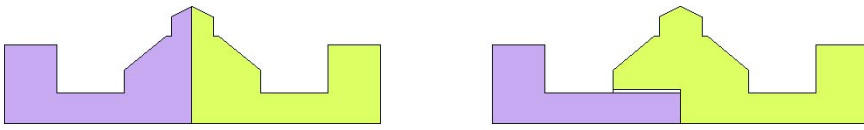


fig. 1. Het toevoegen van een entresol laat gesplitste verhuur toe maar laat de ruimte werking in tact.

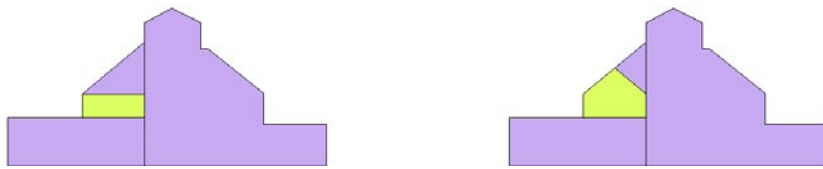
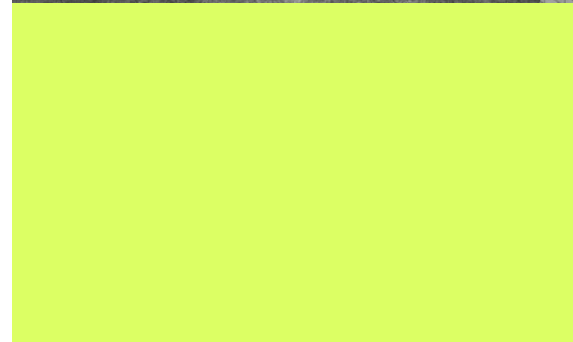


fig. 2. Het bruikbaar maken van de lage bergzolders.

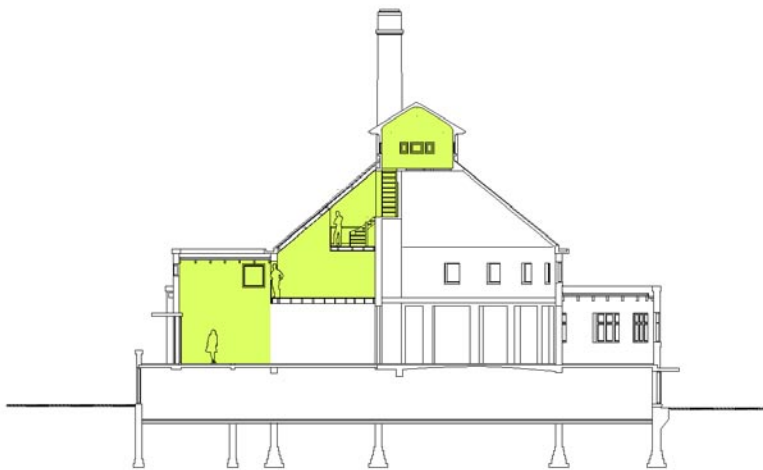


fig.3 Leesbaarheid van het gebouw verbeteren door de ruimtelijke afwikkeling zichtbaar te maken .



DE UITWERKING.

Natuurlijk is een ontwerp meer dan de som der delen, toch is het goed, om voor een beter begrip van het totaal, enkele onderdelen nader toe te lichten:

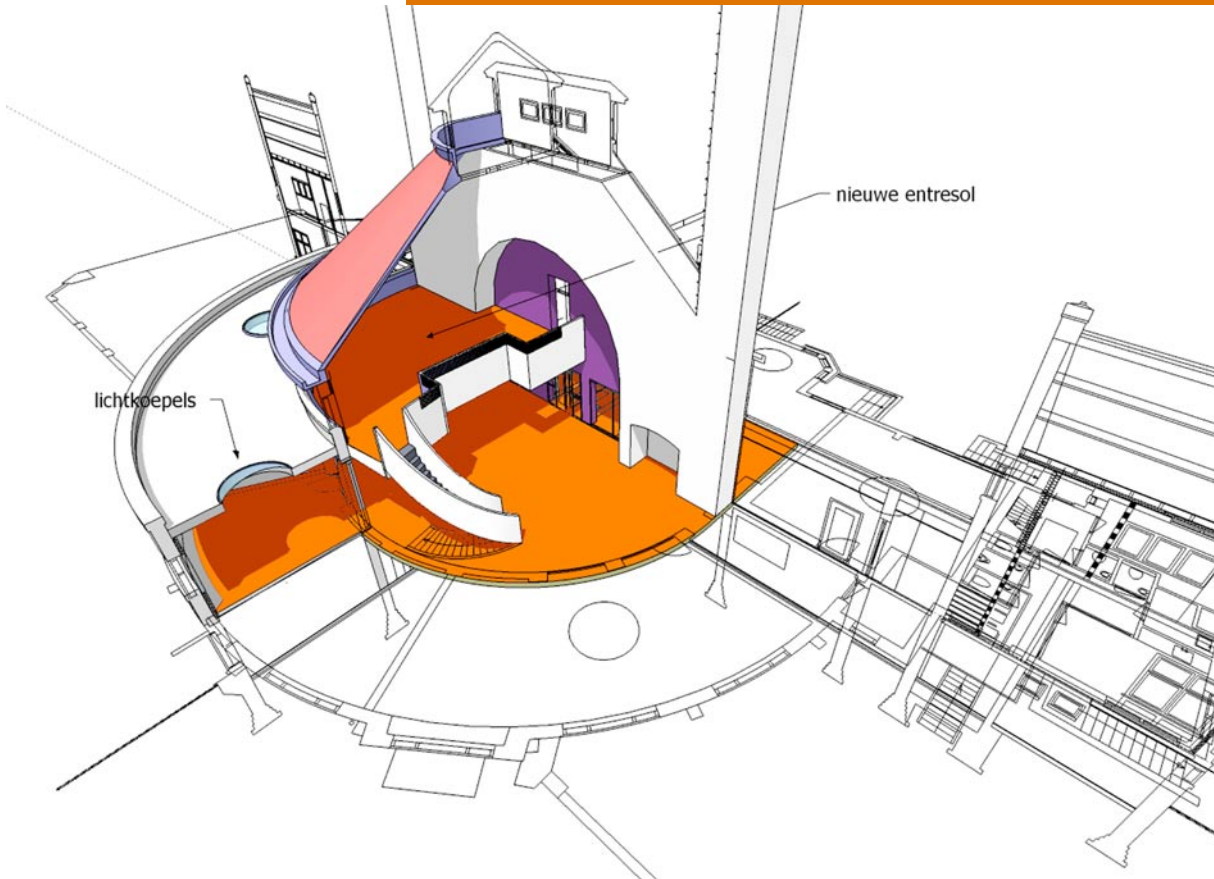
- de vorm van de trap naar de entresol volgt niet de lijn van de wand maar loopt daar van weg. Hierdoor is, zeker bij afdalen, de ervaring van de ruimte veel geraffineerder.
- werken met een gebogen ruimte schept een verplichting. In dit geval zijn niet alleen de kozijnen gebogen en het glas maar ook de deuren.
- de vloerbedekking van de koepelruimte is beëindigd met een donkerblauwe kleurbaan. Hierdoor blijft de ruimte een eigenheid en loopt hij visueel niet weg in de lokalen.
- de gebruikte kleuren volgen de structuur van het gebouw. In de gebogen lokalen werkt een halve kleurbaan structurerend. In het ongekleurde deel hieronder zijn de radiatoren en stopcontacten opgenomen.
- er is constructief veel moeite gedaan om te entresol kolomloos aan te brengen.
- de lantaarnverdieping is bereikbaar gemaakt door een trap te plaatsen in de holle constructieruimte tussen de schoorstenen en boven de toog.
- de verlichting is in samenwerking met ERCO lichtadvies ontworpen. Onze voorkeur ging uit naar een verlichting zonder hangende armaturen. Dit heeft geleid tot een oplossing waarbij de koepel indirect wordt verlicht met breedstralende wandarmaturen. De armaturen die de vloer aanstralen zijn verzameld in een nieuw aangebrachte trommel hoog tegen het plafond.
- helaas heeft het bureau geen inbreng gehad bij de aanschaf en plaatsing van het losse meubilair en de (hangende) kasten.

TOT SLOT.

Goede architectuur komt uitsluitend tot stand met een goede opdrachtgever. Bij dit project verdient de opdrachtgever zeker aandacht. Hij heeft enthousiast de voor dit project bijzondere uitwerking gestimuleerd.

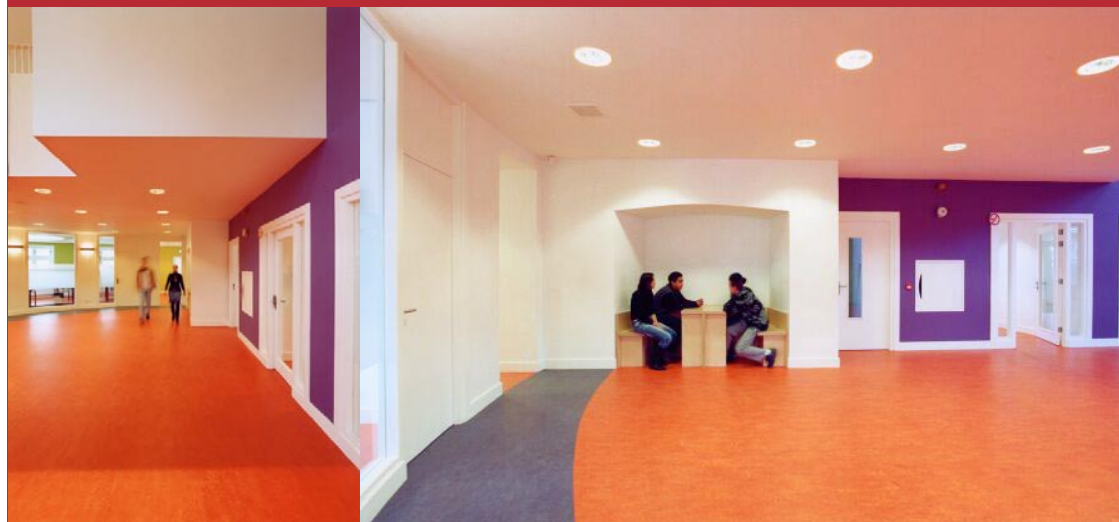
BOS ALKEMADE ARCHITECTEN
augustus 2005





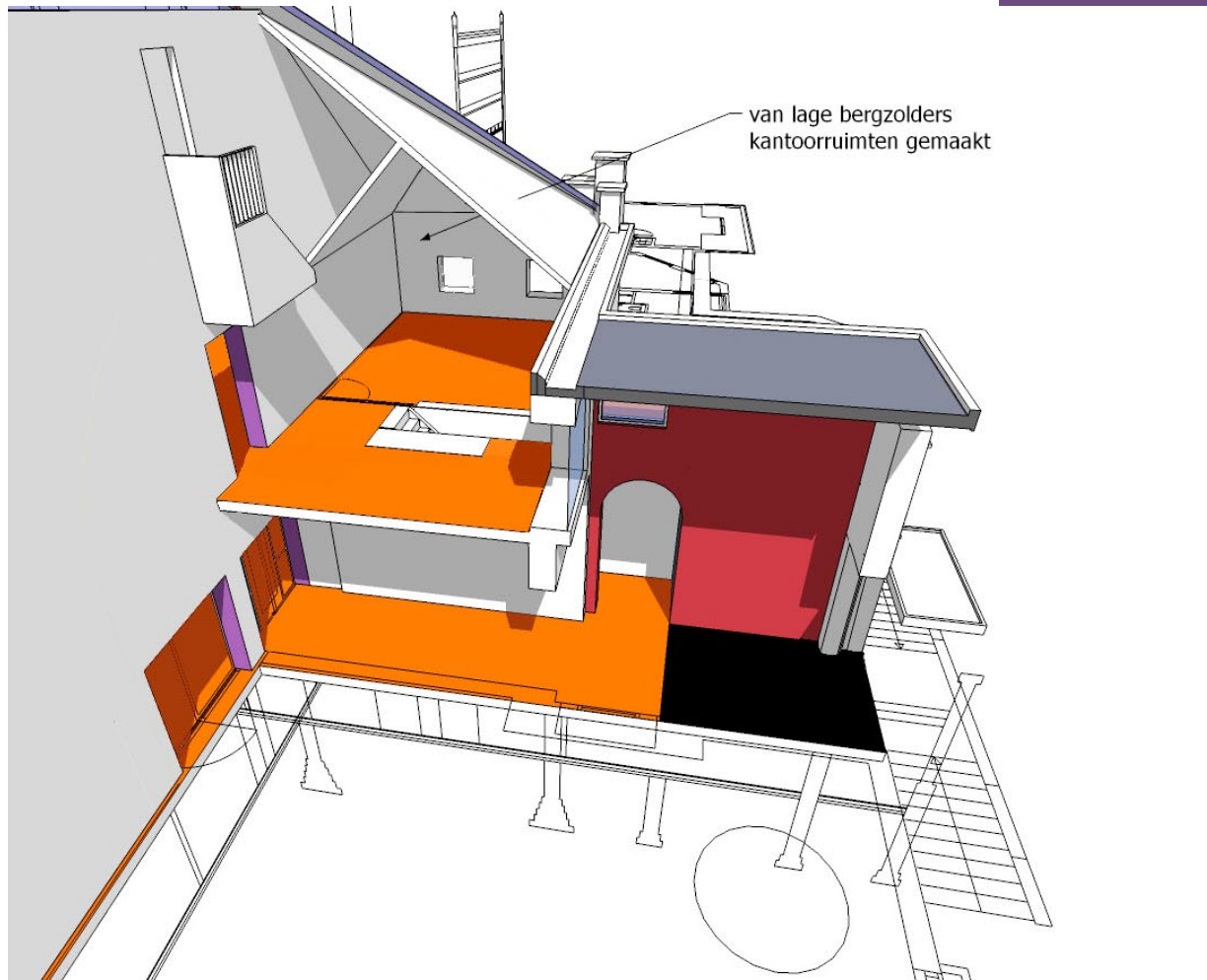


zicht op entree





zicht op entresol



PROJECTGEGEVENS

projectadres:

Spionkopstraat 11-15
Den Haag

opdrachtgever:

Dhr. K. Hol
Poort van midden Gelderland
Groen 18
6666 LP Heteren
026 - 4722477

ontwerp: (inzender)

Bos Alkemade Architecten
Frans Alkemade
Fred Bospostbus 2434130 EE Vianen
06-53245217 06-53245218

gebruiker:

"de Einder"
school voor praktijkonderwijs
Spionkopstraat 9
2572 NK Den Haag
Dhr. M. Ansink
070 - 4451616

foto's:

Herman van Doorn , Utrecht
Erco lichtadvies , Naarden